

Milostivé, leč poněkud protiústavní léto

Houpat ano, ale ne současně točit. Takovýmto výrokem reagoval můj známý na vyprávění historek, kterým nešlo věřit ani s vynaložením maximálního úsilí. Podobnou reakci by si zasloužily pajány na akci označovanou jako Milostivé léto. Tedy právní úpravu umožňující dlužníkům některých věřitelů, státu, obcí a krajů, případně společností, v nichž má stát většinový podíl, zbavit se dluhu, který již je exekuván, okamžitou úhradou jeho jistiny a zaplacením částky asi 900 Kč exekutorovi za jeho námahu.

Houpáním by v daném případě bylo tvrzení, že akce měla nějaký podstatný význam a smysl, přidaným točením pak tvrzení, že se vydařila. Faktem ovšem je, že neexistuje žádné kritérium pro posouzení úspěšnosti tohoto projektu, jímž stát sáhl do cizích kapes. A právě ty cizí kapsy jsou to, co mi na tom všem vadí.

Vím o několika korporátech, které nepodléhají žádnému Milostivému létu, ale jejichž obchodní politika spočívá v občasném promíjení části dluhů, tak trochu podobném Milostivému létu. Jen s tím rozdílem, že tak jednájí dobrovolně, v souladu se svojí obchodní politikou, což není jen dobročinnost, ale též chladný kalkul, že je lepší mít zaplacenou jistinu a rezignovat na příslušenství, než vláčet za sebou rozsáhlé pohledávky, k nimž musí být vytvářeny opravné položky, a tedy v podstatě prodělavat dvakrát. Některé korporáty právě proto své pohledávky prodávají, což je ovšem hanlivě označováno za obchod s chudobou. Prvou vadou Milostivého léta byla absence dobrovolnosti řady věřitelů, kterým zákon prostě část jejich pohledávek, tzv. příslušenství, zrušil. Celá akce byla dílem absurdní a dílem protiústavní. Vedena byla pod heslem, že je třeba umožnit restart těm, kteří se dostali do dluhové pasti a z toho důvodu se uchýlili do šedé zóny, ve které pracují načerno, neplatí daně a vůbec celkově trpí. Namítaná absurdita spočívá v tom, že pokud má už někdo na jistině dluh, řekněme v řádech desítek tisíc korun, většinově ale víc, statisíce ani miliony nejsou výjimkou, a není schopen či ochoten dluh zaplatit naráz, proč je exekučně postižen, stěží lze očekávat, že pod vlivem Milostivého léta rozbije prasátko a dluh co do jistiny „zamázne“. Jinou věcí jsou drobnější dluhy, v řádech tisíců korun, jejichž nositele ovšem asi nelze označit za obyvatele dluhových pastí. Jinak řečeno, ti by po pár exekucích zaplatili, co dluží, aniž by bylo třeba jim promíjet povinnost uhradit příslušenství. Protiústavní je celý spektakl proto, že stát nejen sobě, ale zcela samostatným právníckým entitám, jako jsou zmíněné obce, ale například i akciové společnosti, v nichž má většinu, nařizuje, jak mají nakládat se svým majetkem. Přesněji jim nařizuje, aby na část toho svého majetku jednou provždy zapomněli. Kromě toho takto stát připravuje o majetek, konkrétně o odměnu za provedenou práci, exekutory, případně i advokáty. Ty druhé ovšem pouze v případech, kdy se ze slušnosti či ve snaze být obchodně zajímaví dohodli se svým klientem, typicky obcí anebo podnikem, který je obecní, že pro něj budou vymáhat dluhy za tzv. přísudek, tedy za náklady řízení, které soud uloží dlužníkovi zaplatit. A hlavně dohodli, že povinnost platit palmáre klientovi vznikne pouze v případě, že dlužník takto uloženou částku skutečně zaplatí. V případě Milostivého léta je ale povinen zaplatit nebyl, pohledávka zanikla zaplacením jistiny a advokátům zbyly toliko oči pro pláč.

Soudě podle komentářů kolegů takto postižených na adresu halasně inzerovaného záměru v Milostivém létě pokračovat i v dalším roce, případně vůbec každoročně, myslím, že mnohým nezbydou oči jen pro pláč, ale také proto, aby se domáhali obnovení jednání o smlouvě, jak to pro případ podstatné změny okolností umožňuje § 1765 odst. 1 občanského zákoníku. Čímž se do problémů dostanou jejich klienti. Většinově zatím všichni uznávali výjimečnost Milostivého léta a tiše

rezignovali na způsobené finanční ztráty, které ostatně asi nebyly příliš velké vzhledem k dopadu akce, který někteří informovaní označují rovnou za krach. Ovšem představa, že se Milostivé léto bude dostavovat se stejnou pravidelností, s jakou africké zemědělství navštěvují kobylky, se nejspíše hodně lidem nebude líbit. Bude tedy jen na politicích, aby zvážili, jestli jim celá tahle politická exhibice stojí za porušování elementárního práva na vlastnictví. Možná ani tak dalece nejde o ty částky, o které přijdou obce a další postižené osoby, ale o princip. Jak už jsem naznačil, soukromé vlastnictví a jeho nedotknutelnost je jednou ze základních ústavních práv. To může být dotčeno pouze ve veřejném zájmu, na základě zákona a za náhradu. Vycházejí z dosavadního výkladu pojmu neshledávám žádný veřejný zájem na tom, aby se kdokoliv, tedy nejen ten, kdo je opravdu hmotně na dně, ale i notorický a programový neplatič, zbavil části svého dluhu. A tu náhradu taky nevidím.

JUDr. Tomáš Sokol,

advokát

Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s. r. o.

člen představenstva České advokátní komory

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 1/2022

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)
- [Justice před soudem](#)